

นิพนธ์ต้นฉบับ (Original article)

บริหารและการจัดการกีฬา (Sports Management)

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอีสปอร์ตโดยการประยุกต์ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม

อานนท์ สีดาเพ็ง^{1*}, ศักดิ์ชาย พัทธวงษ์¹, นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร¹, พูลพงศ์ สุขสว่าง²

¹คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา

²วิทยาลัยการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอีสปอร์ตตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม และ 2) ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอีสปอร์ต โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายเป็นชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอีสปอร์ตที่เหมาะสมประกอบด้วยองค์ประกอบ การจัดการ 4 ด้าน คือ 1) ด้านพื้นที่และฐานทรัพยากรการท่องเที่ยว 2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม โดยต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ด้วยการจัดตั้งชมรมการท่องเที่ยว และภายหลังจากนำรูปแบบการจัดการดังกล่าวไปใช้ พบว่า ชุมชนมีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนในภาพรวมว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางบวกหรือมีสภาพดีขึ้น

(Journal of Sports Science and Technology 2016; 16(1) : 83-90)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอีสปอร์ต/ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม

*ผู้นิพนธ์หลัก: นายอานนท์ สีดาเพ็ง

กลุ่มวิชาพัฒนาศุขภาพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ประเทศไทย 50290

Email: kohanon@hotmail.com

นิพนธ์ต้นฉบับ (Original article)

บริหารและการจัดการกีฬา (Sports Management)

GOLF TOURISM MANAGEMENT MODEL BY APPLYING THE SOCIAL EXCHANGE THEORY

Anon SEEDAPENG^{1*}, Sakchai PITAKWONG¹, Naruepon VONGJATURAPAT¹ and Poonpong SUKSAWANG²

¹Faculty of Sport Science Burapha University,

²College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University.

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) develop a golf tourism management model under the Social Exchange Theory and 2) study the outcomes of golf tourism development via participatory action research of the target communities in Chiang Mai based on purposive sampling.

The appropriate golf tourism management model consisted of 4 areas: 1) locations and tourism resources 2) learning process 3) management and 4) participation. Actual involvement of communities should promoted by organizing the tourism clubs. After applying the management model, it was found that people perceived the current situations of their economy, society, culture, natural resources, and overall environments in communities in a positive or better ways.

(Journal of Sports Science and Technology 2016; 16(1) : 83-90)

Keywords: Golf tourism management model, Social exchange theory

*Corresponding author: Anon Seedapeng

Department of Health, Faculty of Liberal Arts,

Mae Jo University, Chaimai, Thailand 50290

Email: kohanon@hotmail.com

บทนำ

เนื่องจากนโยบายส่งเสริม และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ผ่านมา คำนึงถึงเฉพาะรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลักจนลืมนึกถึงบริบทโดยรอบ¹ จึงก่อให้เกิดปัญหาทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมตามมา^{2,3} ทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติต้องเสื่อมโทรมลงไปตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น⁴ ตัวอย่างนี้เห็นได้ชัดเจนจากกรณีของสนามกอล์ฟที่มีความต้องการในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรต่างๆ รวมไปถึงการใช้สารเคมีเป็นจำนวนมาก จนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ และชุมชนโดยรอบ กิจกรรมสนามกอล์ฟจึงถูกกำหนดให้เป็นกิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม⁵ จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอล์ฟเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวมีความเสื่อมโทรมจนขยายวงกว้างออกไป นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่ทำให้ค่าครองชีพในพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น⁶ ในขณะเดียวกันยังก่อให้เกิดผลกระทบทางลบในด้านสังคมทั้งต่อครัวเรือนและความสัมพันธ์ในครอบครัว⁷ และยังก่อให้เกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมภายในชุมชน ตลอดจนความขัดแย้งทางวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนในท้องถิ่น⁸ จึงก่อให้เกิดแนวคิดเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนมากขึ้น เพราะถือว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นเป็นหลัก ประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นที่เป็นเจ้าของทรัพยากรเหล่านั้นควรได้รับประโยชน์กลับคืนอย่างยุติธรรม⁹ เป็นที่มาของแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ดำเนินการจัดการโดยชุมชนเองที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism)” เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนมากขึ้น เพราะหากประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างแท้จริงแล้ว จะมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และผลประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนเกิดขึ้นตามแนวคิดของทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม ส่งผลให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่นและผลประโยชน์จากกิจกรรมนั้นๆ จนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนของระบบ ที่สามารถนำมาประยุกต์ให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืนได้^{10,11,12}

จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการศึกษาวิจัย “รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอล์ฟโดยการประยุกต์ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม” เพื่อทำให้ชุมชนได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสมและก้าวสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอล์ฟตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม
- 2) เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอล์ฟโดยชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่ดำเนินการวิจัย เนื่องจากมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับสถานประกอบการ รวมถึงกลุ่มประชากรว่าจะไม่มีการเปิดเผยชื่อของสนามกอล์ฟ สถานที่ตั้ง รวมถึงชื่อของหมู่บ้านและตำบลที่เป็นพื้นที่ดำเนินการวิจัย เป็นเหตุให้ผู้วิจัยต้องใช้ชื่อสมมุติ โดยพื้นที่ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ให้ใช้ชื่อว่า “ชุมชนท้องถิ่น ตำบลต้นแบบ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่”

ประชากร ผู้วิจัยได้เลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) สมาชิกกลุ่มแกนนำ (Key persons) ที่สามารถเป็นตัวแทนของชุมชนในการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชน ได้แก่ สมาชิกชมรมการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลต้นแบบ ทั้งหมดจำนวน 25 คน

2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนหมู่ที่ 3 ตำบลต้นแบบ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่เข้าร่วมดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนในครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนครอบครัว 1 คนต่อ 1 ครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่จริงในชุมชนหมู่ที่ 3 ตำบลต้นแบบ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 201 ครัวเรือน จึงไม่มีการสุ่มตัวอย่าง รวมประชากรทั้งหมด 201 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ที่ผสมผสานการใช้เทคนิคในกระบวนการพัฒนาหลายวิธี ได้แก่ เทคนิคการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group discussion) เทคนิคการวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) และกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามการรับรู้ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ใน 3 ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมจำนวน 20 ข้อ ที่ผ่านการหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8586

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชน ประกอบด้วยองค์ประกอบของการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว ตำบลต้นแบบเป็นชุมชนที่มีศักยภาพและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมสูงค่าใกล้เคียงกัน ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีจุดเด่นรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น และนอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชน ที่เป็นสนามกอล์ฟขนาดมาตรฐาน ที่มีสภาพสมบูรณ์และมีทัศนียภาพที่สวยงาม สำหรับจุดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จะเป็นวิถีชีวิตของชุมชนพื้นเมือง การประกอบพิธีกรรมและประเพณีต่าง ๆ รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังกล่าวข้างต้นถือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ผสมผสานกันอย่างลงตัว อีกทั้งยังผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อยืนยันว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีระดับศักยภาพสูง และมีความเหมาะสมที่จะรองรับการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไปได้

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่ผสมผสานเทคนิคในกระบวนการพัฒนาหลายวิธี เพื่อให้ตัวแทนชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการดำเนินการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ และเกิดการแลกเปลี่ยนทางสังคมตามกระบวนการพัฒนา ซึ่งการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางสังคมของคนในชุมชน นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ให้แก่ชุมชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนมากยิ่งขึ้นจนนำไปสู่การเป็นฐานพลังในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

3. ด้านการจัดการ

3.1 การจัดการองค์กร ได้ดำเนินการในรูปของชมรมการท่องเที่ยว มีโครงสร้างการบริหารจัดการและมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่ชัดเจน โดยมีสมาชิกชมรมการท่องเที่ยว เป็นจำนวนทั้งสิ้น 25 คน ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ ภาระกิจ และข้อบังคับต่าง ๆ กำหนดเกณฑ์การแบ่งปันผลประโยชน์ และมีการระดมทุนจากการสมัครเป็นสมาชิกของชมรมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นทุนดำเนินการ

3.2 การจัดการด้านกิจกรรมและการบริการ โดยค้นหาและคัดเลือกรูปแบบกิจกรรมและการบริการ รวมถึงการกำหนดเส้นทางกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความเหมาะสมและความสามารถในการรองรับได้ของชุมชน รูปแบบกิจกรรมหลังจากการออกรอบของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย การศึกษาแหล่งสถิติและสวนเกษตรอินทรีย์ การศึกษาพรรณไม้และสมุนไพรท้องถิ่น การชมการแสดงทางวัฒนธรรมของชุมชน การรับประทานอาหารพื้นเมือง การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์ชุมชน

3.3 การจัดการด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ได้ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบโปสเตอร์ เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนสู่สังคมภายนอก

3.4 การติดตามและประเมินผลการท่องเที่ยว ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยดำเนินการผ่านระบบการประชุมเวทีชาวบ้านประจำทุกเดือน มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมและการบริการด้านต่าง ๆ เพื่อสามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับได้ของชุมชน

3.4 ด้านการมีส่วนร่วม รูปแบบการมีส่วนร่วมของสมาชิกชมรมการท่องเที่ยวฯ ในการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนในภาพรวมเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Genuine participation) ในลักษณะสมาชิกให้ความร่วมมือ (Cooperation) โดยสมาชิกชมรมการท่องเที่ยวฯ ได้มีส่วนร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผน ดำเนินการ และประเมินผล บนพื้นฐานความร่วมมือกันระหว่างประชาชนในชุมชนกับกลุ่มผู้วิจัยจากภายนอก จนส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนในชุมชนตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social exchange theory) เนื่องจากการที่ประชาชนหรือสมาชิกมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Genuine participation) ในการตัดสินใจและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ทุกขั้นตอน ก็จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางสังคมในกระบวนการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ขึ้นมา ส่งผลให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของของถิ่นที่มีความรัก ความหวงแหนที่จะพึงพิงและใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างระมัดระวัง บนพื้นฐานการพัฒนาที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนต่อไป

ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนเป็นระยะเวลาประมาณ 8 เดือน ผู้ให้ข้อมูลจากประชาชนในชุมชนหมู่ที่ 3 จำนวนทั้งสิ้น 201 คน มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสภาพที่เพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในชุมชนมีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ในภาพรวมว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้นหรือมีสภาพดีขึ้น หลังจากมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชน

อภิปรายผล

การบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลต้นแบบ เป็นการผสมผสานการบริหารจัดการใน 4 องค์ประกอบ ได้ดำเนินการบริหารจัดการบนฐานทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ที่มีความสมบูรณ์ของธรรมชาติ และมีวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ดำเนินการบริหารจัดการบนพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในชุมชนด้วยกันและระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว ส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนทางสังคมเกิดขึ้นภายในชุมชน^{9,13} ซึ่งมีการบริหารจัดการในรูปของชมรมการท่องเที่ยวฯ เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการดำเนินกิจกรรมและบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชน มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการ การกำหนดเกณฑ์การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างชัดเจนและเป็นธรรม นอกจากนั้น ทางชมรมการท่องเที่ยวฯ ได้กำหนดรูปแบบกิจกรรมและบริการต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว คำนึงถึงศักยภาพและความสามารถในการรองรับได้ของชุมชน สำหรับองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ และถือเป็นเครื่องมือที่ส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนทางสังคมเกิดขึ้นภายในชุมชน คือ การเน้นให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ โดยเริ่มจากการรวมกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน การวางแผน การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว และการประเมินผลจากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ในลักษณะของการมีส่วนร่วมแบบแท้จริง (Genuine participation) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบไปด้วย ความยั่งยืนของชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงความยั่งยืนจากการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่ได้จากประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนในครั้งนี้^{13,14}

นอกจากนี้ผลการศึกษาดังกล่าวดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าหลังจากการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประชาชนในชุมชนมีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ในภาพรวมว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้นหรือมีสภาพดีขึ้น ซึ่งมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไปได้ เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ แต่ผลกระทบทางด้านบวกจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป¹¹ ในขณะเดียวกันสิ่งที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางสังคมอย่างสมบูรณ์ คือ ต้องให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมและรับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายในชุมชนท้องถิ่น ที่จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการวางแผนพัฒนาและจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวก่อประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนท้องถิ่น เพราะถ้าหากชุมชนท้องถิ่นไม่มีการวางแผนพัฒนาและจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพย่อมก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบ อันเป็นปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่ชุมชนท้องถิ่นจะต้องเผชิญและแก้ไขต่อไป^{9,11,14}

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่สนับสนุนปริญญาเอกในประเทศภายใต้โครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 และขอขอบพระคุณ ดร.ศักดิ์ชาย พัทธวงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมด้านสถิติ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา; 2554.
2. Perdue RR. Long PT. & Allen, L. Resident Support for Tourism Development. Annals of Tourism Research. 1990; 17, 586-99.
3. Lindberg, K., & Johnson RL. Modeling Resident Attitudes toward Tourism. Annals of Tourism Research. 1997; 24(2), 402-24.
4. Ko DW. and Stewart WP. A structural equation model of residents' attitudes for tourism development . Tourism Management. 2002; 23, 521-30.
5. พรพรรณ ไม้สุพร, นัทธินัย ไตรรัตน์ และวิไลวรรณ มาเจริญทรัพย์. การศึกษาผลกระทบจากกิจการสนามกอล์ฟและสนามฝึกซ้อมกอล์ฟ. วารสารอนามัยสิ่งแวดล้อม. 2551;10(4).
6. ปราวณา ยศสุข และเฉลิมชัย ปัญญาดี. ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนและครัวเรือนในชุมชนที่มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชนบทภาคเหนือของประเทศไทย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้; 2548.
7. เทพ พงษ์พานิช และเฉลิมชัย ปัญญาดี. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: วิถีทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้; 2542.
8. วรณา วงษ์วานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2546.
9. สันต์ สโรบล, อุดร วงษ์ทับทิม, สุภาวดี ทองพรวณีย์, เบญจวรรณ วงศ์คำ และอนงนาฏ ปัญญาใหม่. การท่องเที่ยวโดยชุมชน: แนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยสำนักงานภาค; 2546.
10. อัครพงศ์ อันทอง. ทศนคติของคนในท้องถิ่นที่มีต่อผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2546.
11. บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์; 2548.
12. สุภาวดี ทองพรวณีย์. กระบวนการสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: ชุมชนม้งห้วยน้ำรินและชุมชนดอยหลวง เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค; 2550.

13. วีระพล ทองมา และประเจต อำนาจ. ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้; 2547.
14. นำชัย ทนุผล และคณะ. การพัฒนารูรูกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้; 2543.